

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**”Opiskelijalta opiskelijalle – käytännön kokemukset
kiertoon”**

Tarvekartoitus aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnista
opiskelijakunta JAMKOlle

Satu Salo-Jouppila

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11/2013

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Satu Salo-Jouppila	Sivumäärä 36 ja 5 liitesivua
Työn nimi ”Opiskelijalta opiskelijalle – käytännön kokemukset kiertoon.” Tarvekartoitus aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnista opiskelijakunta JAMKOlle	
Ohjaava(t) opettaja(t) Kimmo Lind	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO, Oona Stähle ja Minna Koivisto	
Tiivistelmä <p>Vertaistutorointi on opiskelijoiden vertaistoimintaa, jossa aiemmin aloittanut opiskelija on mukana. Vertaistutorointi on osa ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden ohjausta.</p> <p>Opinnäytetyön tilaajana toimi Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutkintoon johtavassa aikuiskoulutuksessa opiskelevien vertaistutoroinnin tarve, muoto ja aikaväli. Opinnäytetyössä on hyödynnetty aiheeseen liittyvää lähdemateriaalia ja opinnäytetyötä tehdyn kyselyn tuloksia.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kyselynä ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Siihen vastasi 54 opiskelijaa, joka on 55 % syksyllä 2013 tutkintoon johtavassa aikuiskoulutuksessa aloittaneista opiskelijoista. Kyselyyn vastasi opiskelijoita kolmesta eri koulutusohjelmasta: he opiskelivat kuntoutuksenohjausta ja -suunnittelua, liiketaloutta sekä palvelujen tuottamista ja johtamista.</p> <p>Aikuisopiskelijoilla on erilaisia tarpeita vertaistutoroinnille, mutta tuloksista ilmenee aikuisopiskelijoiden tarvitsevan vertaistutoroinnilta opiskeluun ja omaan alaan liittyviä toimintoja. Monet näistä toiminnoista ovat niin sanotun hiljaisen tiedon siirtämistä opiskelijalta toiselle.</p> <p>Työn tulokset antavat suuntaa sille, mitä myös muiden ammattikorkeakoulujen ja koulutusohjelmien tutkintoon johtavien aikuiskoulutusten opiskelijat haluavat vertaistutoroinnilta. Tuloksia hyödynnettäessä kannattaa ottaa huomioon opetuksen erilaisuus.</p>	
Asiasanat tutorointi, vertaistuki, aikuiskoulutus, opiskelijakunnat	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Satu Salo-Jouppila	Number of Pages 41
Title "From student to student – put practical experience into operation." Report about Peer Tutoring of Adult Students for Student Union JAMKO.	
Supervisor(s) Kimmo Lind	
Subscriber The Student Union of JAMK University of Applied Sciences - JAMKO	
Abstract <p>Peer tutoring is peer support of students. Student who has started his studies earlier is involved in peer support. Peer tutoring is part of the study guidance.</p> <p>Subscriber of thesis was The Student Union of JAMK University of Applied Sciences – JAMKO. Aim of the thesis was find out need, form and period of peer tutoring for students studying bachelor's degrees in adult education. In the thesis source books and survey is taken advantage of.</p> <p>The survey was carried out for first year students. 54 students replied to survey that is 55 per cent of students who started studies in bachelor's degrees in adult education in Fall 2013. Students of three degree programme answered to survey.</p> <p>Adult students have different kind of need for peer tutoring but according to results adult students need activities which is conncted to studying and their own study field. Many of those activities are about transferring tacit knowledge.</p> <p>The results of this thesis show way to develop peer tutoring in adult education too in another universities of applied sciences or study fields. During to taking advantage of results is worth taking differeces of education into account.</p>	
Keywords tutoring, peer support, adult education, student unions	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	5
2. OPINNÄYTETYÖN TAUSTA.....	6
3. JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJAKUNTA JAMKO.....	7
4 VERTAISTUTOROINTI OSANA AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJOIDEN OHJAUSTA	8
4.1 Vertaistutorointi	8
4.2 Vertaistutorointi opiskelijakunta JAMKOssa.....	10
5. AIKUISOPISKELIJA AMMATTIKORKEAKOULUSSA	11
5.1 Aikuisuus ikävaiheena.....	12
5.2 Opiskelu ammattikorkeakoulun aikuiskoulutuksessa.....	13
6. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	15
6.1 Aineiston keruu.....	15
6.2 Analyysimenetelmät.....	17
7. AIKUISOPISKELIJOIDEN VERTAISTOIMINNAN TARVE	17
7.1 Vertaistutoroinnin tarve.....	19
7.2 Millaista vertaistutoroinnin tulisi olla?.....	21
7.3 Mikä motivoisi toimimaan tutorina?	25
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	27
LÄHTEET	33
LIITTEET.....	37

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheeksi valikoitui aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnin tarvekartoitus. Olen itse toiminut nuoriso-opiskelijoiden tutorina, joten aiheeseen oli helppo tarttua. Onnistuneella vertaistutoroinnilla saadaan monia hyötyjä, joten oli mielenkiintoista lähteä kehittämään aikuisopiskelijoiden vertaistutorointia.

Tämä opinnäytetyö tehtiin Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKOn tilaamana. JAMKOn vuoden 2013 toimintasuunnitelmassa on määritelty yhdeksi toimenpiteeksi seuraavaa: ”Kartoitetaan aikuistutoroinnin tarve JAMKissa kyselyllä (aikuishinjat, YAMK).” Päädyin JAMKOn kanssa kuitenkin tällä erää kartoittamaan vain ammattikorkeakoulututkintoon opiskelevien aikuisten tutoroinnin tarvetta.

Vertaistutorit ovat aiemmin aloittaneita ja tehtävään koulutettuja opiskelijoita, jotka ohjaavat vertaistoimintaa myöhemmin aloittaneille opiskelijoille. Tutorit auttavat uutta opiskelijaa opintojen alkuun: uusiin tapoihin, uuteen ympäristöön ja uusiin ihmisiin tutustuminen ovat tutoroinnissa tärkeää. Tutoroinnista hyötyvät sekä tutor että tutoitava. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013e.)

Teoreettisena viitekehyksenä on käytetty tietoa ohjauksesta sekä aikuiskasvatuksesta. Lisäksi tarkastellaan myös aikuisopiskelijoita ja mitä tutorointi on opiskelijakunta JAMKOssa. Opinnäytetyössä esitellään teorian lisäksi, miten tutkimus toteutettiin ja miten tulokset analysoitiin. Ensimmäistä vuotta opiskeleville aikuisopiskelijoille teetettiin kysely, jossa kartoitettiin aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnin tarpeita. Kyselyyn osallistui ammattikorkeakoulututkintoon johtavan aikuiskoulutuksen opiskelijoita kolmesta koulutusohjelmasta.

Toivon, että opinnäytetyöstäni ja sen tuloksista on hyötyä aikuisopiskelijoiden vertaistutortoiminnan kehittämisessä.

2. OPINNÄYTETYÖN TAUSTA

Opiskelijakunta JAMKOlla ei tällä hetkellä ole kaikissa koulutusohjelmissa aikuisopiskelijoille vertaistutorointia. JAMKO on kouluttanut vuoden 2012 keväällä liiketalouden koulutusohjelman aikuisopiskelijoille tutoreita, jotka toimivat liiketalouden koulutusohjelmassa tutoreina. Heidän tehtävänsä oli pääasiassa informaation jakamista. Liiketalouden koulutusohjelmassa on tänäkin vuonna ollut tutorointia toisen vuoden aikuisopiskelijoiden taholta. Muissakin koulutusohjelmissa asiaa on pohdittu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun henkilöstöstä on näkynyt halu kehittää aikuisopiskelijoiden vertaistutortoimintaa, sillä he kokevat asian tärkeäksi.

Opiskelijakunta JAMKO vastaa koko Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutoroinnista. Tutorointi on opiskelijoiden edunvalvontaa ja se auttaa myös pääsemään mukaan opiskelijayhteisöön. Opiskelijakunta JAMKOn mielestä edellä mainittujen syiden perusteella on tärkeää, että kaikki Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijat kuuluvat tutoroinnin piiriin.

Työtä tilatessa tilaaja ajatteli, että aikuisopiskelijoiden vertaistutorointi on painotuksiltaan ja tarpeiltaan erilaista kuin jo nyt sujuva ja toimiva nuoriso-opiskelijoiden vertaistutorointi. Vertaistutorointi on määrällisesti mitattuna yksi tehokkaimpia ohjausmuotoja korkeakouluissa (Skaniakos & Penttinen & Lairio 2011, 19-24). Tarvekartoitus aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnin tarpeesta on ensimmäinen askel aikuisopiskelijoiden tutoroinnin aloittamiseen.

Opinnäytetyön tutkimuskysymys selvittää, miten vertaistutorointia tulisi järjestää aikuisopiskelijoille. Lisäksi tutkimuksessa vastataan kysymyksiin, tarvitseeko aikuisopiskelija vertaistutorointia, millaista tutorointia, mihin asti kestäväää tutorointia ja mikä motivoisi aikuisopiskelijaa olemaan tutor.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten ja millaista tutortoimintaa aikuisopiskelijoille tulisi järjestää. Tavoitteiden avulla saadaan selville, millainen vertaistutortoiminta palvelee eniten aikuisopiskelijoita. Tavoitteet opinnäytetyölle on määritellyt työn tilaaja. Itseäni myös kiinnosti, vaikuttaako vertaistutoroinnin tarpeen

ja muodon mielipiteisiin aiempien opiskelujen tutorointi. Opinnäytetyön myötä tiedetään aikuisopiskelijoiden tutoroinnin tarve, muoto ja aikaväli. Tulosten pohjalta opiskelijakunta JAMKO aloittaa aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnin.

3. JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJAKUNTA JAMKO

Työn tilaajana toimi Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO. JAMKO on Jyväskylän Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sitoutumaton edunvalvonta- ja palveluorganisaatio. Opiskelijakunta on perustettu vuonna 2005. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013b.) Opiskelijakuntatoiminta perustuu ammattikorkeakoululakiin (351/2003).

JAMKOn missio strategian (2012a) mukaan on ”JAMKO on Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opiskelevien työkalu paremman koulutuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin puolesta.” Visiossaan JAMKO on vaikutusvaltainen ja lähellä opiskelijaa sekä on Suomen vetovoimaisin opiskelijakunta. Vuonna 2012 uudistetussa strategian kolme painopistettä vuosille 2013-2015 on ”Erinomaiset palvelut”, ”Tuntuva yhteisöllisyys” ja ”Osaavat ja aktiiviset toimijat.” JAMKOn yksi tärkeä tehtävä on tutorointi. Tutorit osallistuvat uusien opiskelijoiden ohjaamiseen. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013d).

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opiskelijakunta JAMKO edustaa kaikkia ammattikorkeakoulun opiskelijoita. Lisäksi opiskelijoita toimii koulutusala järjestöissä. Koulutusala järjestöt ovat tietyn koulutusalan opiskelijoiden edustajia ja valvovat koulutusalan opiskelijoiden etuja. Koulutusala järjestöt pitävät yhteyttä toisiinsa ja JAMKOon esimerkiksi edunvalvonnan ja tutoroinnin saralla. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013a.)

4 VERTAISTUTOROINTI OSANA AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJOIDEN OHJAUSTA

Luvussa tarkastellaan opiskelijoiden ohjausta JAMKissa erityisesti vertaistutoroinnin näkökulmasta. Ammattikorkeakoulupedagogiikassa ohjaus on keskeistä. Ohjauksella ehkäistään opintojen viivästymistä ja keskeyttämistä sekä edistetään opiskelijoiden ammatillista osaamista. Ammattikorkeakoulussa opiskelijan ohjaukseen osallistuu monia henkilöitä. Ohjaus on monenmuotoista ja vuorovaikutteista. Ohjaajan tulee rohkaista, tukea, kyseenalaistaa ja ihmetellä ohjattavan opintoihin liittyviä valintoja. (Isokorpi 2003, 111-113.)

Sana tutor on latinaa ja sillä voidaan tarkoittaa opintoluotsia, kotiopettajaa, holhoojaa, opintojen ohjaajaa, assistenttia (Härkönen 2002, 9). Opettajatutor on henkilökuntaan kuuluva henkilö, joka toimii yhden ryhmän läheisimpänä ohjaajana. Jokaiselle opiskelijalle on nimetty opettaja- ja vertaistutor. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013b.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ohjausverkostoon kuuluu monia toimijoita. Tavoitteena on, että jokainen opiskelija saa tukea opintoihin ja urasuunnitteluun. Lähimpiä ohjaustoimijoita opiskelijoille ovat oma tutoropettaja ja tutoropiskelijat. Lisäksi eri tilanteisiin on ohjaustoimijoita, esimerkiksi opintojen ohjaajat, kirjasto, kansainvälistymispalvelut ja hyvinvointipalvelut. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013b.)

4.1 Vertaistutorointi

Vertaistutorointi on opiskelijakuntien järjestämää ja ammattikorkeakoulujen resursoimaa toimintaa. Opiskelijakunnat myös vastaavat vertaistutorien koulutuksesta. Vertaistutorit ovat vertaisohjaajia ja he useimmiten ovat ohjaamassa

uusia opiskelijoita ensimmäisen vuoden ajan. Vertaistutortoiminnassa on tärkeää myös pitää esillä yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä. Vertaistutorit eivät yleensä ole ohjauksen ammattilaisia, mutta saavat kuitenkin koulutuksen tehtävänsä. (Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto – SAMOK ry 2012, 14; Skaniakos & Penttinen & Lairio 2011, 17.)

Vertaistutorit ovat erityisen tärkeitä korkeakouluopiskeluista aloittaessa. Vertaistutor on mukana perehdyttämässä uusia opiskelijoita korkeakoulumaailmaan ja omaan alaan. Vertaistutorilla on tuoreessa muistissaan oma opiskelujen aloittaminen ja oma tutortoiminta, joten hän on loistava ihminen perehdyttämään uusia opiskelijoita korkeakouluopiskeluun. He myös tietävät olennaiset asiat opiskelujen kannalta ja osaavat painottaa tärkeitä asioita. (Skaniakos & Penttinen & Lairio 2011, 17-18; Lähteinen-Kyykkä 2004, 17.) Skaniakosin, Penttisen ja Lairion (2011, 21) mukaan ammattikorkeakoulujen vertaistutorit käyttävät tutoroinnin menetelminä yleisimmin tutustumiskierroksia, vapaamuotoisia illanviettoja, ryhmäytymisleikkejä, sähköposteja, sosiaalista mediaa ja tutorin pitämiä alustuksia eri aiheista.

Opiskelijabarometri 2012:n mukaan ammattikorkeakouluopiskelijoista vain 34 prosenttia kokee tutortoiminnasta olleen jossain määrin tai suuressa määrin hyötyä opintojen etenemisen kannalta. Ammattikorkeakouluopiskelijoista 63 prosenttia oli sitä mieltä, että tutortoiminnasta ei ole lainkaan tai juurikaan ollut hyötyä. Toisaalta taas opiskelutovereilta saatu tuki koetaan hyvin hyödylliseksi: Vastanneista ammattikorkeakouluopiskelijoista 88 % koki opintojen etenemisen kannalta jossain tai suuressa määrin hyödyksi opiskelutovereilta saadun tuen. (Kettunen & Villa, 30-31.)

Comanin, Evansin ja Burrowsin (2002) sekä Symesin (2003) mukaan vertaisryhmällä on ohjauksellisesti monenlaisia merkityksiä. Vertaisryhmässä esimerkiksi voidaan jakaa kokemuksia, saadaa tukea ja palautetta sekä vahvistetaan sosiaalisia taitoja sekä uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen. (Penttinen, Skaniakos, Valkonen & Plihtari 2011, 6.) Vertaistoiminta on suosittua, koska ihmiset haluavat jakaa kokemuksiaan ja saada tietoa samankaltaisessa tilanteessa olevilta (Nylund 2005, 195).

Tutorointi on määrällisesti mitattuna vaikuttavimpia ohjausmuotoja korkeakouluissa. Sen sisällöllisiin piirteisiin ja muotoihin tulisi ohjauksen näkökulmasta kiinnittää huomiota. Vertaistutorointi painottuu ohjauksen näkökulmasta opiskeluun liittyviin käytännöllisiin seikkoihin, toimintatapoihin, ympäristöön perehdyttämiseen ja ryhmäytymiseen. Vertaistutorointi on kokonaisuudessaan tärkeä osa ensimmäisen vuoden opiskelijoiden ohjaamista, mutta tutorit tarvitsevat koulutusta ja tukea. (Skaniakos & Penttinen & Lairio 2011, 19-24.)

4.2 Vertaistutorointi opiskelijakunta JAMKOssa

JAMKO vastaa vertaisohjauksen kehittämisestä ja käytännön toteutuksen koordinoinnista Jyväskylän ammattikorkeakoulussa (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2012b). Suomenkielisten tutkinto-opiskelijoiden vertaistutorien lisäksi JAMKOssa toimii kansainvälisiä tutoreita vaihto-opiskelijoita varten sekä degree-tutoreita englanninkielisille tutkinto-opiskelijoille. Opiskelijakunnan hallituksessa toimii kaksi tutortoiminnasta vastaavaa henkilöä: vertaistutorvastaava sekä kansainvälinen tutorvastaava. Jokaisessa koulutusalaajärjestössä toimii tutorvastaava, joka toimii linkkinä JAMKOn, henkilökunnan ja oman alansa tutoreiden välillä. Lisäksi JAMKOssa tutoroinnin parissa työskentelee palkattu tutor- ja liikuntasihteeri. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013c.)

Jyväskylän Ammattikorkeakoulun Ohjaus 2013 –dokumentin (2013b, 32) mukaan:

”Vertaistutorin tehtävänä on

- opiskeluympäristöön ja yhteisöön orientointi ja sitouttaminen.
- ohjaustarpeen arviointi (vertaisarviointi, tulohaastatteluun osallistuminen).
- uravalinnan tukeminen (antaa vertaistukea seuraavissa asioissa: HOPS, ammattikuvan ja opiskelun tavoitteiden hahmottaminen, ammatti-identiteetin vahvistaminen, ulkomailla/Suomessa opiskelu ja harjoittelu).
- oppimisen ja osaamisen kehittymisen tukeminen (opintojen etenemisen seuranta, ajanhallinta ja jaksaminen: varhainen puuttuminen ja ohjaaminen eteenpäin).
- opiskelijan itseohjautuvuuden tukeminen (antaa vertaistukea seuraavissa asioissa: myönteinen minäkuva, tavoitteiden ja välitavoitteiden asettelu sekä motivaatio).
- opiskelijarekrytointi (rekrytointitilaisuuksiin osallistuminen).

- vaihto-opiskelijoiden ja ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden vertaistutoreina toimivien osalta vaihto-opiskelijan ennalta ohjaus koskien asumista ja saapumista opiskelemaan, saapuvien opiskelijoiden vastaanottaminen sekä perehdyttäminen suomalaiseen kulttuuriin, arkeen, opiskelijaelämään ja opintoihin.”

Vertaistutorit ovat osa Jyväskylän ammattikorkeakoulun ohjausjärjestelmää. Vertaistutorit muodostavat ohjauksen keskisen ytimen opiskelijoiden ja opettajatutorien kanssa. Opiskelijakunta JAMKOn tehtävänä on myös osallistua JAMKin ohjauksen kehittämiseen. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013b.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opiskelijatutoroinnin opintojakso on viiden opintopisteen laajuinen (135 tuntia). Opintojaksoon kuuluu koulutusta ja opiskelijatutorointia. Opintojakso alkaa keväällä luennoilla ja koulutuksilla. Opintojakso kestää kevästä seuraavan vuoden kevääseen. Koulutuksen aikana perehdytään tutorin perustetehtäviin, ohjausjärjestelmään sekä niihin palveluihin, jotka tukevat uuden opiskelijan palveluja. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013c, Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013d.)

5. AIKUISOPISKELIJA AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Tässä luvussa käsitellään aikuisuuden ikävaihetta elämänkaari- ja kehityopsykologian näkökulmasta sekä aikuiskoulutusta. Aikuisten ja nuorten ammattikorkeakoulutuksien pääasiallinen ero on koulutuksen muoto. (Opetushallitus 2013). Ammattikorkeakoulututkintoon aikuiskoulutuksessa opiskelevien keski-ikä valmistuessaan on noin 40-vuotiaita, kun nuoriso-opiskelijat ovat valmistuessaan noin 25-vuotiaita (Taskila 2009, 23). Ikä ja sen myötä elämäkokemus sekä koulutuksen erilainen muoto tuovat erilaisia haasteita aikuiskoulutuksessa opiskelevien vertaistutorointiin.

5.1 Aikuisuus ikävaiheena

Aikuisuudessa etsitään ja rakennetaan tietoisesti omaa paikkaa, missä toteuttaa itseään perhe-, työ- ja harrastuselämässä sekä ystävien parissa. Eriksonin mukaan aikuisuuden aikana ihmisestä tulee kyvykkäämpi läheisiin ihmissuhteisiin, toisista huolehtimiseen ja rakastamiseen (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 206). Havighurstin mukaan aikuisuuden kehitystehtäviä ovat:

”Elämänkumppanin valitseminen, avioliitossa elämään oppiminen, perheen perustaminen, lasten kasvattaminen, kodin hoitaminen, ansiotyön aloittaminen, yhteisöllisen vastuun ottaminen ja sellaisten sosiaalisten ryhmien löytäminen, joihin tuntee kuuluvansa.” (Dunderfelt 2011, 97, 120).

Yleensä noin 30-40-vuotiaana ihmisen elämä alkaa tasoittua, kun on perhe ja työpaikka. Itsetutkiskelua ei ole. Samoihin aikoihin myös huomaa, ettei jaksa olla niin monessa mukana. Jokailtainen kaupungilla oleminen, juhliminen ja useat harrastukset ovat taakse jäänyttä elämää. Harrastuksista valitaan yksi läheinen ja asetutaan säännölliseen päivärytmiin. Mikäli ihminen on tottunut pidemmän aikaa säännölliseen elämänrytmiin, hän voi haluta muuttaa elämänsä. Elämänmuutos voi esimerkiksi olla työpaikan tai alan vaihto. (Dunderfelt 2011, 103; Nurmi & Ahonen & Lyytinen & Lyytinen & Pulkkinen & Ruoppila 2009, 167.)

Keskiaikuisuus, keski-ikäkin tunnettu elämänvaihe, ajoittuu 40-60/65-vuotiaan ikävaiheeksi (Nurmi ym. 2009, 160). Tähän saakka ihminen on etsinyt omaa paikkaansa, sen jälkeen on yksilöllisen tahdon aika. Ihmisen kiinnostus kulttuuria ja kansalaistoimintaa kasvaa 40-50-vuotiaana. Silloin halutaan myös valtaa ja vaikuttamista. Toinen ääripää tässä elämänvaiheessa on lamaantuminen. Voi tulla epätoivo oman elämän suoritusten kanssa. Työ ja elämä voivat tuntua raskaalta taakalta, mikä ei anna enää iloa. Uuden aloittaminen voi olla vaikeaa tässä vaiheessa elämää. (Dunderfelt 2011, 151; Nurmi ym. 2009, 167.)

Aikuisena opiskeluun on hyvin monenlaisia syitä. Joku vaihtaa alaa pakon edessä tai omasta halusta, toinen haluaa pysyä työelämän muutosten perässä ja säilyttää paikkansa työmarkkinoilla. Toiset haluavat ylläpitää ja kehittää omaa ammattitaitoaan, jotta jaksavat paremmin työskennellä eläkeikään saakka. (Virtanen

2007, 99.) Itsensä kehittäminen onkin suurin syy hakeutua ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan aikuiskoulutukseen. Toiseksi suurin syy on mahdollisuus kiinnostavampiin työtehtäviin. Myös tutkinnon saaminen, oman osaamisen kartuttaminen ja kelpoisuuden saaminen tiettyihin tehtäviin ovat syitä hakeutua opiskelemaan. (Kettunen & Pulkkinen & Saari 2013, 37.)

5.2 Opiskelu ammattikorkeakoulun aikuiskoulutuksessa

Ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksessa opiskelevista suurin osa on ollut työsuhteessa ennen opiskelun aloittamista. Töissä käyvistä aikuiskoulutuksen tutkintoa opiskelevista noin kaksi kolmasosaa jatkoi opiskelujen aikana työskentelyä samassa työsuhteessa kuin ennen opiskeluita. Opiskelijoista vain viidesosa opiskelee päätoimisesti ja ei käy töissä. Muut tekevät toista sivutoimisesti ja toista päätoimisesti. Ammattikorkeakoulun aikuiskoulutuksen aikuisopiskelijoista suurimmalla osalla on työkokemusta ennen opiskelujen aloittamista. (Kettunen ym. 2013, 20-21). Aikuisopiskelijoiden perhetilanteet ovat hyvin erilaisia: yli puolella on huollettavia ja vaihtelee, onko taloudessa yksi vai useampi aikuinen (Kettunen ym. 27). Ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutukseen osallistuu enemmän ammatillisen tutkinnon suorittaneita kuin ylioppilastutkinnon. Lisäksi osalla aikuisopiskelijoilla on taustalla opisto-, ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinto. (Kettunen ym. 2013, 34-35.)

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto – SAMOK ry ohjaussuositusten mukaan osalla aikuisopiskelijoista kuitenkin on edellisistä opiskeluista kulunut jo pidemmän aikaa, joten se näkyy epävarmuutena opinnoissa ja omissa opiskelutavoissa. Aikuisopiskelijat tarvitsevat joustavaa opintosuunnittelua perhe-, työ- ja opiskeluelämän yhteensovittamisessa. He tarvitsevat Ohjaussuositusten mukaan myös vertaistukea. (Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto – SAMOK ry 2012.)

Ammattikorkeakouluissa nuoriso- ja aikuiskoulutuksen muodot eroavat toisistaan. Usein aikuiskoulutus järjestetään mahdollistaen kuitenkin työteon samaan aikaan ja osan tutkinnosta voi korvata aiemmilla opinnoilla. Aikuiskoulutus voi olla päivä-, ilta-, viikonloppu- tai monimuoto-opetusta. Lisäksi ammattikorkeakouluissa aikuisten on mahdollista suorittaa ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja ja erikoistumisopintoja. (Opetushallitus 2013.)

Opiskelija harkitseva aikuinen joutuu miettimään monenlaisia asioita ennen kuin opiskelut on mahdollista. Aikuisopiskelija myös lisää opiskelemalla aiempaa osaamistaan ja näin on tärkeää, että alkuopinnoissa hän voi hyödyntää aiemmin hankittua osaamistaan. Toisaalta aikuisopiskelijat taas ovat uudessa elämänvaiheessa – kokeilemassa uusia mahdollisuuksia. Aikuisopiskelijoiden ohjauksessa on tärkeä ottaa huomioon arjen haasteet, kuten ajankäyttö tai opiskelutaitojen kehittyminen. (Putkuri 2009, 21-22.)

Ammattikorkeakoulujen aikuis- ja nuoriso-opiskelijoiden koulutuksissa on eroa myös koulutukseen hakeutuneiden iässä. Tutkinnon suorittaneiden aikuisopiskelijoiden keski-ikä on 39,8 vuotta, kun nuoriso-opiskelijoiden vastaava on 25,1 vuotta. Aikuisopiskelijoilla on työkokemusta joko ennen tutkintoa olevalta ajalta tai he tekevät töitä opiskelujen aikana. Tällöin opetukseen se tuo sen haasteen, että opiskelijoilla voi olla laajempi osaamispohja kuin opettajalla. Lisäksi aikuisopiskelijoilla on lapsia todennäköisemmin kuin nuoriso-opiskelijoilla. Aikuisopiskelijoissa on suuri ikähaarukka ja osalla edellisistä opinnoista on saattanut kulua aikaa, joten on tärkeää, että kiinnitetään huomioita opiskeluihin perehtymiseen. (Taskila 2009, 23; Putkuri 2009, 21-22.)

Syksyllä 2013 Jyväskylän ammattikorkeakoulussa alkoi kolme aikuiskoulutuksen koulutusohjelmaa: liiketalouden koulutusohjelma, palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma sekä kuntoutuksenohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma. Liiketalouden opiskelijoilla on lähiopetusta tai virtuaaliopintoja 2-4 kertaa viikossa, palvelujen tuottamisen ja johtamisen opiskelijoilla on lähiopetusta kaksi kertaa viikossa ja halutessaan voi opiskella kokopäiväisesti. Opinnot ovat monimuoto-opiskelua. Kuntoutuksenohjauksen ja -suunnittelun koulutus toteutetaan

verkko-opintoina. Lisäksi lähiopetusta on 1-2 päivänä joka toinen kuukausi. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013a.)

6. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimus toteutettiin lokakuussa 2013 kyselytutkimuksena Webropolilla. Tutkimusotteena on käytetty sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tutkimusotetta. Niitä on käytännössä vaikea erottaa tarkasti toisistaan. Toisaalta ne täydentävät toisiaan eri tavoin. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2010, 136.)

Lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyvät kysymykset selvitetään kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kyselylomakkeessa käytetään valmiita vastausvaihtoehtoja. (Heikkilä 2008, 16.) Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tärkeää on muun muassa aiempien tutkimuksien johtopäätökset, tutkittavien henkilöiden valinta ja käsitteiden määrittely. Lisäksi on keskeistä saada aineisto tilastollisesti käsiteltäväksi, jotta sitä voidaan analysoida tilastollisesti. (Hirsjärvi ym. 2010, 140.)

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus taas vastaa kysymyksiin: Miksi? Miten? Millainen? Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään siis selittämään käyttäytymistä ja päätösten syitä ja tiedot kerätään todellisissa tilanteissa. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla voi esimerkiksi kehittää toimintaa, etsiä vaihtoehtoja tai tutkia sosiaalisia ongelmia. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kohdejoukkoa ei valita satunnaisotoksena, vaan tarkoituksenmukaisesti. (Heikkilä 2008, 16-17; Hirsjärvi ym. 2010, 164.)

6.1 Aineiston keruu

Aineisto kerättiin Webropolin avulla kyselynä. Kyselyn yksi heikkous on se, että ei tiedetä, kuinka vakavasti vastaajat ovat kyselyyn suhtautuneet. Lisäksi ei tiedetä,

miten onnistuneita kysymykset ja vastausvaihtoehdot ovat tai miten vastaajat ovat ymmärtäneet kyselyn aihepiiriin. Kyselytutkimus on tehokas, koska se säästää aikaa ja siitä saatuja vastauksia on helppo käsitellä. (Hirsjärvi ym. 2010, 195.)

Kyselylomakkeen kävi läpi useampi henkilö ennen kyselyiden tekemistä ja heidän antamiensa palautteiden pohjalta kyselyä kehitettiin. Kyselylomakkeen kysymykset ryhmiteltiin aihepiireittäin, kysymysten selkeyteen pyrittiin, ulkoasua muokattiin houkuttelevaksi ja lomakke pidettiin suhteellisen lyhyenä. Edellä mainitut piirteet ovat Heikkilän (2007, 48) mukaan hyvän tutkimuslomakkeen tunnusmerkkejä. Lisäksi kyselylomakeessa avattiin vertaistutoroinnin käsite. Kysymykset muodostettiin JAMKin Ohjaus 2013 -dokumentin ja Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto – SAMOK ry:n ohjaussuositusten pohjalta. Kyselyn kysymyksissä käytettiin avoimia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä sekä asteikkoja (Hirsjärvi ym. 2010, 198-200). Kyselytutkimus toteutettiin kolmelle aikuisopiskelijoiden koulutusohjelmalle (kuntoutusohjauksen ja –suunnittelun koulutusohjelma, liiketalouden koulutusohjelma ja palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma). Nämä valikoituivat tutkittaviksi, koska kyseessä olevissa koulutusohjelmissa aloitti uusia aikuisopiskelijoita syksyllä 2013.

Liiketalouden sekä palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelmien opiskelijoille käytiin teettämässä sähköinen kysely luennolla. Tällöin kyseessä oli kontrolloitu kysely, sillä opinnäytetyön tekijä kävi kertomassa heille tutkimuksesta ja sen tavoitteista sekä oli vastaamassa kysymyksiin (Hirsjärvi ym. 2010, 196-197). Myös kuntoutuksenohjauksen ja -suunnittelun opiskelijoille oli toiveena käydä teettämässä luennolla kysely, mutta aikataulullisista syistä heidän opettajansa välitti tiedon kyselystä. He täyttivät sähköisen kyselyn omatoimisesti omalla ajallaan, joten heidän osaltaan kysely oli muodoltaan verkkokysely (mt., 196).

Liiketalouden aikuisopiskelijoita vastasi kyselyyn 20, kun heitä aloitti 42. Palvelujen johtamisen ja tuottamisen koulutusohjelmasta vastaajia oli 25 ja heitä aloitti 32. Kuntoutuksen ohjauksessa ja suunnittelussa aloitti 25 ja heitä vastasi kyselyyn 9. Vastausprosentti kyselyssä on 55 %.

Kyselyssä annettiin lähes kaikissa kysymyksissä vaihtoehdoksi ”en osaa sanoa”. Toisaalta tämä houkuttelee vastaamaan kyseisen vastausvaihtoehdon, mutta toisaalta se poistaa ne vastaajat, joilla ei vain ole mielipidettä tai jotka eivät tiedä asiasta (Heikkilä 2008, 51; Kananen 2010, 93).

6.2 Analyysimenetelmät

Kyselyaineiston analyysissä on käytetty sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tutkimusotetta. Aineiston analysoinnissa on käytetty ristiintaulukointia, keskiarvojen ja jakaumien tutkimista. Avointen kysymysten vastaukset on teemoiteltu. Aineiston analysoinnissa käytin apuna Webropolin analyysitoimintoja sekä taulukkolaskentaohjelmaa.

Ristiintaulukoinnissa tutkitaan kahden muuttujan välistä yhteyttä ja miten ne vaikuttavat toisiinsa (Heikkilä 2010, 210). Ristiintaulukoinnilla voidaan esimerkiksi selvittää sukupuolen tai iän merkitystä eri asioihin. Suorassa jakaumassa ilmenee yksittäisen kysymyksen vastausten jakautuminen eri vastausvaihtoehtoihin (Kananen 2010, 104). Suorat jakaumat ja ristiintaulukointi ovat yksinkertaisimpia esittämisen- ja tulkintatapoja tutkimuksissa (mt., 106). Asteikkokysymyksiä vertailtiin painotettujen keskiarvojen perusteella. Painotetun keskiarvon ongelma on se, että se on vain yksi tunnusluku ja sen voi saada hyvin erilaisista jakaumista (mt., 114). Teemoittelussa voi nostaa esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja. Teemoittelua suositellaan käytännönläheisissä aiheissa. (Eskola & Suoranta 2008, 174, 178).

7. AIKUISOPISKELIJOIDEN VERTAISTOIMINNAN TARVE

Kyselyyn vastasi 54 syksyllä 2013 Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulututkintojen aikuiskoulutuksessa aloittanutta opiskelijaa. Vastanneista vajaa viidennes (17 %) opiskelee kuntoutuksenohjausta ja

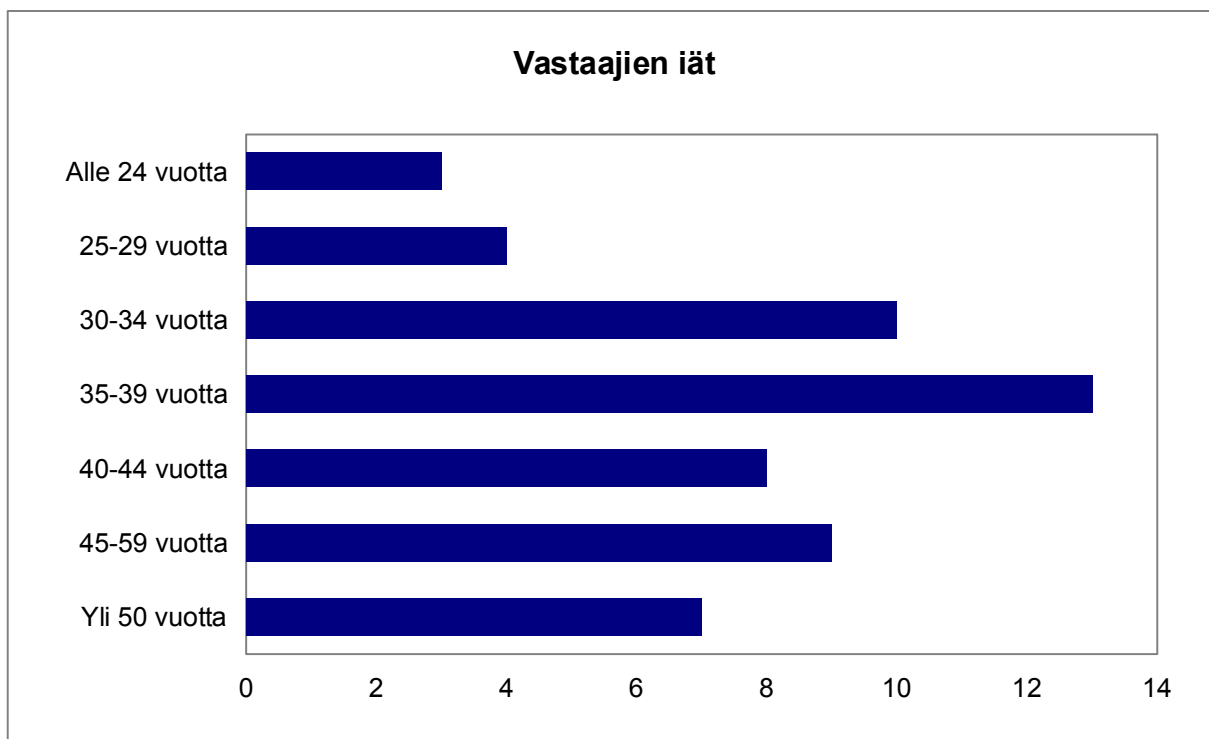
-suunnittelua, noin puolet (46 %) palvelujen tuottamista ja johtamista sekä noin kaksi viidesosaa (37%) liiketaloutta.

Syksyllä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kolmessa kyselyyn osallistuneessa koulutusohjelmassa aloitti yhteensä 99 opiskelijaa, joista 54 vastasi kyselyyn. Vastausprosentti kyselyssä oli 55 %. Eri koulutusohjelmien vastausprosentteissa on eroja. Kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun opiskelijoita vastasi reilu kolmannes (36 %), liiketalouden opiskelijoista lähes puolet (48 %) ja palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelmasta 78 %.

Taulukko 1. Vastanneet koulutusohjelmittain ja vastausprosentit.

	Vastanneet	Syksyllä 2013 opiskelunsa aloittaneet	Vastauspro- sentti
Kuntoutuksen ohjaus ja suunnittelu	9	25	36%
Liiketalous	20	42	48%
Palvelujen tuottaminen ja johtaminen	25	32	78%
Yhteensä	54	99	55%

Vastanneista 46 (85 %) on naisia ja miehiä 8 (15 %). Kyselyyn vastanneet ovat melko tasaisesti eri ikäisiä: noin neljäsosa (24 %) vastaajista on 35-39-vuotiaita. Vastaajista vähiten oli 25-29-vuotiaita (4 vastaajaa) ja alle 24-vuotiaita (3 vastaajaa). Kuntoutuksenohjauksen ja -suunnittelun sekä liiketalouden opiskelijat olivat keskimäärin 40-44 vuotiaita, kun taas palvelujen tuottamisen ja johtamisen opiskelijat olivat keskimäärin 35-39-vuotiaita.

Kuvio 1: Kyselyyn vastanneet ikäryhmittäin.

Kyselyssä kysyttiin myös, onko aiemmissa opinnoissa ollut vertaistutorointia. Opiskelijoista noin neljäsosa (28 %) vastasi aiemmissa opinnoissa olleen vertaistutorointia. Näistä noin kolme neljäsosaa (73 %) koki aiempien opintojen vertaistutoroinnin tarpeelliseksi. Aiemmin vertaistutorointia kokeneet halusivat tutoroinnissa olevan enemmän illanviettoja ja vähemmän keskusteluja alle 10 hengen ryhmässä enemmän kuin ne, jotka eivät ole aiemmin kokeneet vertaistutorointia. Lisäksi he halusivat vähemmän apua opiskelutapojen löytymiseen ja enemmän aloittaneen ryhmän yhteishengen luomista. Haluna toimia tutorina ei ole merkitystä, onko edellisissä opinnoissa ollut vertaistutorointia vai ei.

7.1 Vertaistutoroinnin tarve

Aikuisopiskelijat ovat tukeneet toisiaan vertaisina ensimmäisen syksyn aikana. Kyselyn vastanneista 44 (81 %) on saanut nykyisen koulutuksen aikana vertaistukea muilta opiskelijoilta. Vastaajista kahdeksan (15 %) ei ole saanut vertaistukea lainkaan nykyisen tutkinnon aikana. Nykyisen tutkinnon aikana saatujen vertaistukien välillä on

eroja koulutusohjelmittain sekä ikäryhmittäin. Vertaistukea koulutusohjelmista eniten on käyttänyt liiketalous, kun taas palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelman opiskelijat vähiten. Ikäryhmistä kaikki alle 29 vuotiaat ovat saaneet vertaistukea, mutta 30-39-vuotiaista ja 40-49-vuotiaista vain noin kolme neljäsosaa. Yli 50-vuotiaista opiskelijoista 89 % on saanut vertaistukea.

Taulukko 2. Vastausten prosenttiosuudet koulutusohjelmittain kysymyksessä "Oletko saanut nykyisen tutkintosi aikana vertaistukea muilta opiskelijoilta?"

Oletko saanut nykyisen tutkintosi aikana vertaistukea muilta opiskelijoilta?

	Liiketalous	Palvelujen tuottami- nen ja johtaminen	Kuntoutuksen ohjaus ja suunnittelu
Kyllä	95%	68%	89%
Ei	5%	24%	11%
En osaa sanoa	0%	8%	0%

Osa kyselyyn vastanneista aikuisopiskelijoista haluaisi olla yhteydessä aiemmin aloittaneisiin saman alan opiskelijoihin. Erittäin paljon tai melko paljon aiemmin aloittaneisiin saman alan opiskelijoihin haluaisi olla yhteydessä noin kolmannes (35 %) vastaajista. Melko vähän tai ei lainkaan oli noin joka neljännen (26 %) vastaajan mielipide. Vastaajista 39 % vastaajista ei osaa sanoa mielipidettään kysymykseen. Yli 50-vuotiaat ja 30-39-vuotiaat halusivat olla vähemmän yhteydessä aiemmin aloittaneisiin kuin muut ikäryhmät. Miehet haluavat olla naisia enemmän yhteydessä aiemmin aloittaneisiin saman alan opiskelijoihin.

Vertaistutorointia tarvitsevat mielestään noin puolet opiskelijoista. Aikuisopiskelijoista noin puolet (48 %) on sitä mieltä, että tarvitsevat erittäin paljon tai melko paljon vertaistutorointia. Melko vähän vertaistutorointia tarvitsevia on noin joka kolmas (35 %) vastaajista, kun taas ei lainkaan tarvitsevia vain yksi vastaaja eli 2 % vastaajista. Vastaajista 15 % ei osaa sanoa mielipidettään tähän kysymykseen. Miehet tarvitsevat mielestään hieman enemmän vertaistutorointia kuin naiset. Ikäryhmien välillä vertaistutoroinnin tarpeessa ei ollut merkittäviä eroja.

7.2 Millaista vertaistutoroinnin tulisi olla?

Uudet aikuisopiskelijat kaipaavat vertaistutortoiminnalta eniten opiskeluun liittyvää tietoa. Vähiten vastaajat mielestään tarvitsevat opiskelu ympäristöön tutustumista. Ryhmytymiseen liittyvät vastausvaihtoehdot sijoittuvat vastauksissa keskivaiheille. Opiskeluun liittyvien taitojen kehittämiseen liittyvät vaihtoehdot sijoittuivat listan loppupuolelle.

Eniten opiskelijat kaipaavat tutoroinnilta yleistä tietoa opiskelusta (vastausten keskiarvo 3,98). Lisäksi kyselyyn vastanneet kaipaavat tutorien järjestämänä myös melko paljon seuraavia toimintoja: tietojärjestelmiin tutustumista (3,8), aiemmin aloittaneiden opiskelijoiden kokemusten kuulemista (3,7), ohjaamista opinnoissa (3,6) sekä apua hyväksilukemisten ja AHOT:n hakemiseen (3,5). Opiskelijat kaipaavat vähiten opiskelupaikkakuntaan tutustumista (1,7) ja myönteisen kuvan itsestään vahvistamista (2,4).

Edellisten lisäksi avoimissa vastauksissa toivottiin kirjastoon tutustumista, Opiskelijakunta JAMKOn toiminnan aikuisopiskelijan hyötyjen esittelyä ja apua opinnäytetyön aiheen valintaan.

Ikäryhmittäin vastauksissa on eroja. Aloittaneen ryhmän yhteishengen luomista kaipaavat eniten alle 29-vuotiaat opiskelijat (vastausten keskiarvo 3,3), kun taas yli 50-vuotiaat tarvitsevat sitä mielestään vähiten (1,7). Alle 29-vuotiaat (3,6) myös mielestään kaipaavat toisiin aikuisopiskelijoihin tutustumista verrattuna toisiin ikäryhmiin (2,95). He myös haluavat muita enemmän tietoa vaihto-opiskelusta (3,3), kun taas 40-49-vuotiaat tarvitsevat sitä mielestään vähiten (2,5). 30-35-vuotiaat (vastausten keskiarvo 4,2) kaipaavat muita (2,5) enemmän tietojärjestelmiin tutustumista. He (3,2) myös haluavat muita (2,5) enemmän kampukseen tutustumista.

Miten paljon kaipaavat seuraavia toimintoja tutoropiskelijoiden järjestämänä?

1=En lainkaan, 2=Melko vähän, 3=En osaa sanoa, 4=Melko paljon, 5=Erittäin paljon

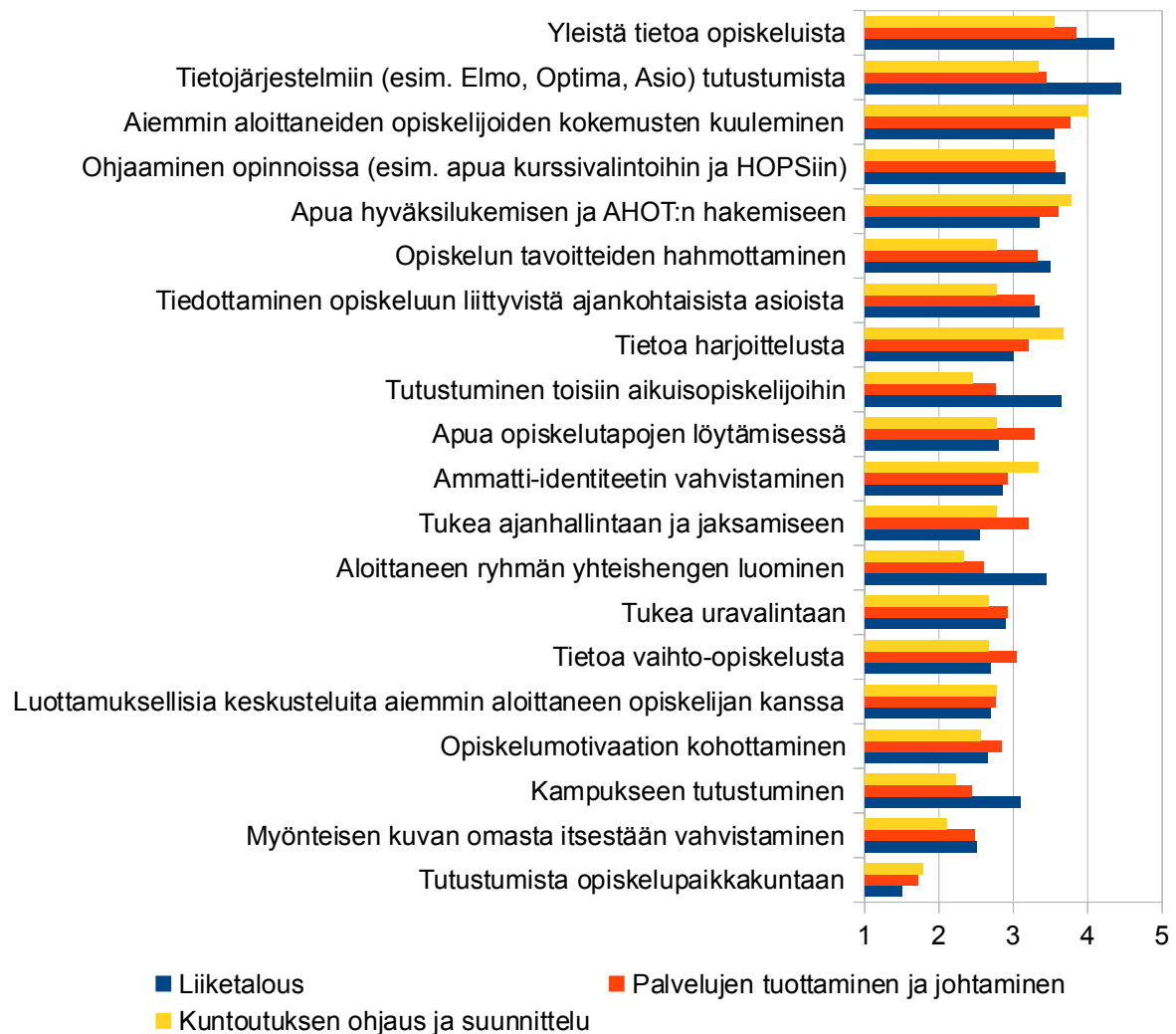
Kuvio 2: Vastausten keskiarvot kysymyksessä ”Miten paljon kaipaavat seuraavia toimintoja tutoropiskelijoiden järjestämänä?”

Alle 29-vuotiaiden suosituimmat vastaukset eroavat muista ikäryhmistä selkeästi: He kaipaavat eniten ammatti-identiteetin vahvistamista (vastausten keskiarvo 4,0). Lisäksi heillä nousee kärkeen tukea uravalintaan ja tietoa harjoittelusta, kun muilla ikäluokilla ei sitä ole viiden suosituimman vastausvaihtoehdon joukossa.

Myös miesten ja naisten vastauksissa on eroja. Miehet haluavat naisia enemmän tutustua toisiin aikuisopiskelijoihin, yleistä tietoa opiskeluista, tietojärjestelmiin tutustumista, kampukseen tutustumista, tiedottamista opiskeluun liittyvistä ajankohtaisista asioista ja luottamuksellisia keskusteluita aiemmin aloittaneen opiskelijan kanssa. Naiset taas haluavat miehiä enemmän tutustumista opiskelupaikkakuntaan.

Miten paljon kaipaavat seuraavia toimintoja tutoropiskelijoiden järjestämänä?

1=En lainkaan, 2=Melko vähän, 3=En osaa sanoa, 4=Melko paljon, 5=Erittäin paljon

Kuvio 3. Tarpeet vertaistutortoiminnalle koulutusohjelmittain.

Tradenomiopiskelijat nostavat toisiin aikuisopiskelijoihin tutustumisen (vastausten keskiarvo 3,7) muihin opiskelijoihin (2,7) verrattuna tärkeämmäksi. Tradenomiopiskelijat (3,4) haluavat muita (2,5) enemmän myös aloittaneen ryhmän yhteishengen luomista. Lisäksi heillä nousee muita enemmän tarve saada yleistä tietoa opiskelusta, tietojärjestelmiin tutustuminen ja kampukseen tutustuminen.

Vastauksissa on eroja koulutusohjelmittain vertailtuna. Kuntoutuksen suunnittelun ja ohjauksen opiskelijat kaipaavat enemmän tietoa harjoittelusta (vastausten keskiarvo 3,7) kuin muiden koulutusohjelmien opiskelijat (3,1). Lisäksi he nostavat esille muita enemmän ammatti-identiteetin vahvistamisen ja aiemmin aloittaneiden kokemusten

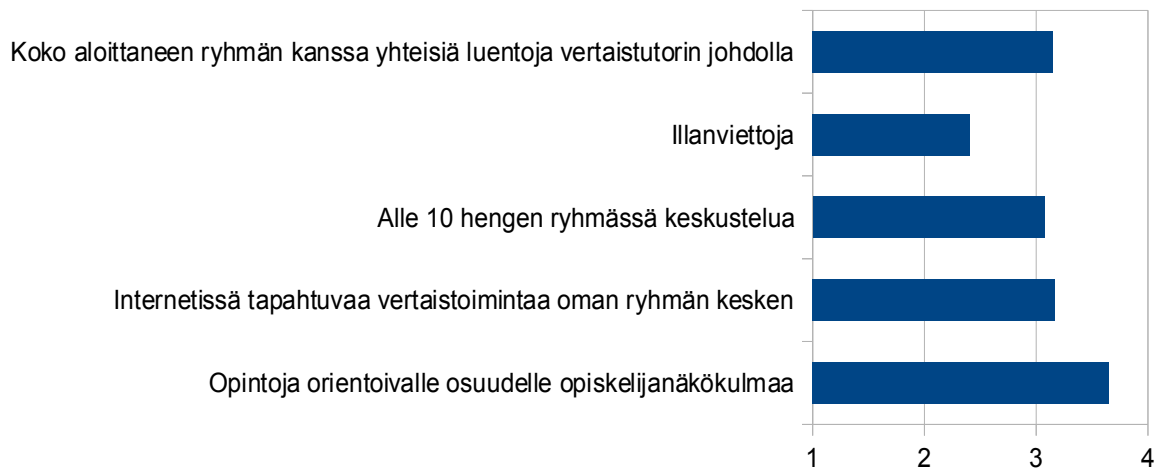
kuulemisen. Sekä kuntoutuksenohjaaja- (3,8) että restonomiopiskelijat (3,6) kaipaavat liiketalouden opiskelijoita (3,4) enemmän apua hyväksilukemisen ja AHOT:n hakemiseen. Restonomiopiskelijat (3,2) myös kaipaavat enemmän tukea ajanhallintaan ja jaksamiseen kuin muiden koulutusohjelmien opiskelijat (2,62). He myös kaipaavat muita enemmän tietoa vaihto-opiskelusta ja apua opiskelutapojen löytymiseen.

Avoimissa vastauksissa perusteltiin vastauksia kysymykseen ”Miten paljon kaipaat seuraavia toimintoja tutoropiskelijoiden järjestämänä?” Monissa vastauksissa esiin nousi se, että vertaistutorointi helpottaisi aikuisopiskelijan arkea. Esiin myös nousi alussa auttaminen uudessa paikassa ja se, että mukana olisi opiskelija, joka on kokenut saman kuin vastaaja: ”Alussa tuntui tietoa tulevan niin nopealla tahdilla, että sitä ei vaan kerkeä sisäistämään.” Lisäksi kaivattiin opiskelijanäkökulmaa käytännön asioista esimerkiksi kertomaan kurssien sisällöstä, työmahdollisuuksista ja antamaan vertaistukea ajankäytöstä: ”On hyvä, että aikuisopiskeluun tulee muitakin näkökantoja kuin viralliset opiskelun tietolähteet.” Opiskelijat kaipaavat tukea myös tietojärjestelmien hallintaan ja opiskelutapojen löytämiseen. Eräs opiskelija perusteli vastauksiaan seuraavasti: ”Helpottaa paljon alussa ja vahvistaa juuri tunnetta, että on oikeassa paikassa juuri nyt.”

Vertaistutoroinnin menetelmistä suosituimmaksi aikuisopiskelijoiden keskuudessa nousi tutorien osallistuminen opintoja orientoivan osuudelle (vastausten keskiarvo 3,7). Illanvietot todettiin vähiten tarpeelliseksi (2,4). Keskustelut alle 10 hengen ryhmissä (3,0), yhteiset luennot (3,2) ja internetissä tapahtuva vertaistoiminta (3,2) olivat tasavertaisia vaihtoehtoja vastaajille. Opintoja orientoivalle osuudelle eniten opiskelijanäkökulmaa halusivat yli 50-vuotiaat (4,0) ja 30-39-vuotiaat (3,8), kun alle 29-vuotiaat (3,4) ja 40-49-vuotiaat (3,4) halusivat sitä vähemmän. Muissa vastausvaihtoehdoissa ikäluokkien välillä ei ollut suuria eroja. Naiset haluavat miehiä vähemmän opintoja orientoivalle osuudelle opiskelijanäkökulmaa ja keskusteluja alle kymmenen hengen ryhmässä.

Miten paljon haluaisit seuraavia toimintoja vertaistutoroinnin aikana?

1=En lainkaan, 2= Melko paljon, 3=En osaa sanoa, 4=Melko vähän, 5=Erittäin paljon

Kuvio 4: Vastausten keskiarvot kysymyksessä ”Miten paljon haluaisit seuraavia toimintoja vertaistutoroinnin aikana?”

Vertaistutoroinnin tarpeen aikaväli painottuu opiskelujen alkuvaiheeseen. Kyselyyn vastanneista aikuisopiskelijoista yli puolet (63 %) kokee tarvitsevansa vertaistutorointia vain opintojen alkuvaiheessa. Opiskelijoista noin joka viides (17 %) on sitä mieltä, että tarvitsevat vertaistutorointia opintojen puoliväliin, kun taas viidesosa (20 %) kokee tarvitsevansa sitä koko opintojen ajan. Yli 50-vuotiaat kokevat muita ikäluokkia enemmän tarvitsevansa vertaistutorointia pidemmälle kuin vain opintojen alkuun.

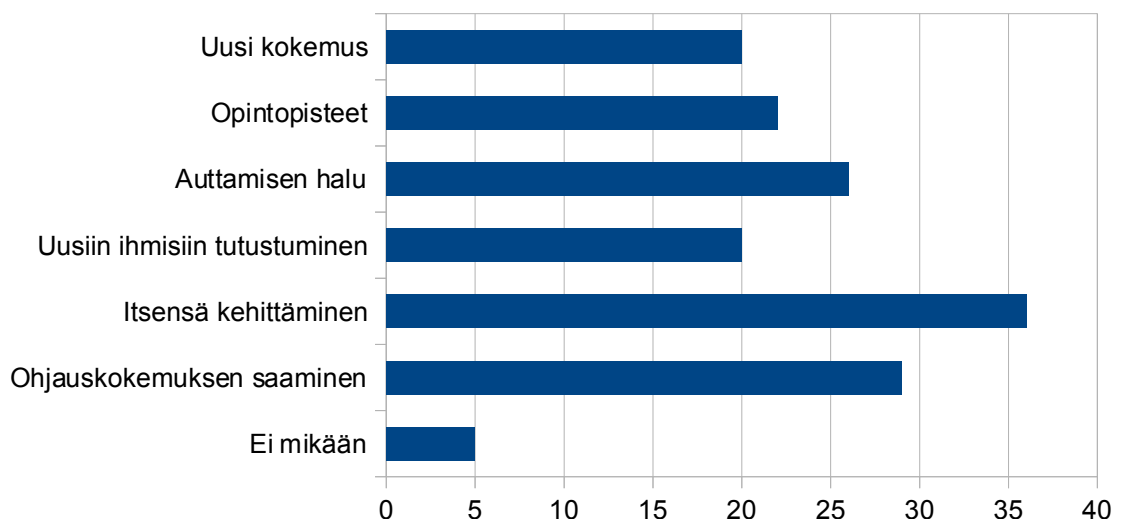
7.3 Mikä motivoisi toimimaan tutorina?

Tulevaisuudessa tutorina vastaajista haluaisi toimia yli neljännes (28 %). Saman verran vastaajista vastasi, ettei haluaisi toimia tutorina. Vastaajista lähes puolet (44 %) ei osaa sanoa mielipidettään asiaan. Kuntoutuksenohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman opiskelijoista 55 % haluaisi toimia tutorina, kun taas palvelujen johtamisen ja tuottamisen koulutusohjelman opiskelijoista vain 12 %. Liiketalouden

opiskelijoista 35 % haluaisi toimia tutorina. Eniten tutorina haluaisi toimia 30-39-vuotiaat (35 %). 40-49-vuotiaista vain vajaa viidesosa (18 %) haluaisi toimia tutorina.

Tutorina toimimisessa eniten motivoisi itsensä kehittäminen (63 %), ohjauskokemuksen saaminen (54 %) ja auttamisen halu (48 %). Avoimien vastauksien perusteella opiskelijoita motivoisi tutorina toimimaan myös aiempi kokemus tutorina toimisessa, tutoroinnin tarpeelliseksi ja hyväksi avuksi kokeminen ja sen kehittämisen. Vastaajista 13 % ei motivoi mikään vastausvaihtoehdoista toimimaan tutorina. Tarkempia perusteluita sille, miksi haluaisi toimia tutorina tai miksi juuri nämä motivoivat toimimaan tutorina tai eivät motivoi, ei ole, sillä kyselylomakkeessa ei kysytty perusteluita kysymyksiin.

Mikä sinua motivoisi toimimaan tutorina uusille opiskelijoille?

Kuvio 5: Vastausten lukumäärät kysymykseen ”Mikä sinua motivoisi toimimaan tutorina uusille opiskelijoille?”

Tutorina toimimisen motivaatioissa on eroja ikäluokittain: alle 29-vuotiaita motivoisi muita enemmän toimimaan tutorina uusi kokemus, uusiin ihmisiin tutustuminen ja ohjauskokemuksen saaminen. Heillä olisi useita syitä toimia tutorina. Itsensä kehittäminen oli jokaisen ikäluokan yksi suurimmista syistä toimia tutorina. Opintopisteet motivoivat vähiten yli 40-vuotiaita opiskelijoita.

Motivaation syissä on eroja miesten ja naisten vastauksissa: Miehiä (63 % vastaajista) motivoi naisia (33 %) enemmän uusiin ihmisiin tutustuminen. Naisia (43 %) motivoi miehiä (25 %) enemmän opintopisteet. Myös ohjauskokemuksen saaminen motivoi naisia (56 %) enemmän kuin miehiä (38 %). Miehiä (63 %) taas motivoi naisia (45 %) enemmän auttamisen halua.

Taulukko 3. Vastaukset ikäluokittain kysymykseen, mikä motivoisi toimimaan tutorina uusille opiskelijoille.

Mikä motivoisi toimimaan tutorina uusille opiskelijoille?

	Alle 29 vuotta	30-39 vuotta	40-49 vuotta	Yli 50 vuotta
Uusi kokemus	71%	35%	29%	29%
Opintopisteet	57%	52%	29%	14%
Auttamisen halu	57%	43%	53%	43%
Uusiin ihmisiin tutustuminen	71%	35%	35%	14%
Itsensä kehittäminen	71%	70%	65%	58%
Ohjauskokemuksen saaminen	71%	57%	47%	43%
Ei mikään	14%	4%	12%	14%

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten ja millaista tutortoimintaa aikuisopiskelijoille tulisi järjestää. Vertaistutorointia tarvitsevat mielestään noin puolet (48 %) kyselyyn vastanneista aikuisopiskelijoista. Vertaistukea on nykyisten opiskelujen aikana saanut 81 % opiskelijoista. Tästä voidaan päätellä, että vertaistuki on opiskelijoille luonnollista: se tapahtuu ilman ohjausta tai opetus on vertaistoimintaa suosivaa. Toisaalta vertaistuen hakeminen kanssaopiskelijoilta voi olla nopeampi ja luontevampi tapa selvittää opiskeluihin liittyviä asioita kuin yhteyden ottaminen ohjaustoimijoihin (Keralampi 2007, 38):

”Olisi helpompaa päästä alkuun kun olisi joku jolta kysyä pieniä asioita. Opettajia ei viitsi vaivata pikkujutuilla ja aikuisopiskelijana koululla käydään vain joka toinen viikko.”

Eri koulutusohjelmilla on vertaistutoroinnin sisällöille erilaisia toiveita. Tähän varmasti vaikuttaa koulutusohjelmien opetus sekä erilaiset koulutuksen järjestämismuodot. Tutkituilla kolmella koulutuksella on eri määrä lähiopetusta: kuntoutuksenohjauksen ja -suunnittelun opiskelijoilla lähiopetusta on 1-2 päivänä joka toinen kuukausi, kun muu opetus on verkko-opintoja. Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelmassa lähiopetusta on kaksi kertaa viikossa ja liiketalouden opiskelijoilla on virtuaaliopintoja tai lähiopetusta 2-4 kertaa viikossa. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013a.) Lisäksi huomioon tulee ottaa, että liiketalouden opiskelijoille on järjestetty jo syksyllä 2013 vertaistutorointia, mikä todennäköisesti vaikuttaa heidän vastauksiinsa.

lällä ja sukupuolella on vaikutusta siihen, millaisia tarpeita on vertaistutoroinnille. Tutoroinnin muodon toiveet eivät eroa suuresti toisistaan eri ikäisillä, mutta sisältötarpeissa oli eroja erityisesti verrattuna alle 29-vuotiaiden ja muun ikäisten vastauksia. Naiset ja miehet halusivat joitakin erilaisia sisältöjä ja erilaisia muotoja. Aikuisopiskelijat tulevat erilaisista elämäntilanteista ja heillä on erilaiset elämänhistoriat, joten tämä tuo yhden haasteen lisää vertaistutoroinnin järjestämiselle ja sisällöille.

Puolet (48 %) vastanneista tarvitsee mielestään joko erittäin paljon tai melko paljon vertaistutorointia. Noin kolmannes (35 %) tarvitsee mielestään melko vähän tutorointia. Vertaistoimintaan toisi omanlaisensa lisän se, että aiemmin aloittanut opiskelija olisi mukana, sillä hän on opiskelujen asiantuntija ja tietää, mikä on hankalaa uudelle opiskelijalle (Lähtinen-Kyykkä 2004, 17). Eräs vastaaja perustelee vertaistutorointia seuraavasti ja samalla kiteyttää, mitä vertaistutorointi parhaimmillaan on:

”Kyllä jo asioita läpikäyneen opiskelijan juttuja on mielenkiintoista kuunnella ja napata sieltä hyviä ideoita itselle, jotta tulevan opiskelun saisi alusta alkaen sujumaan mahdollisimman luontevasti.”

Aikuisopiskelijat kaipaavat mielestään eniten opiskeluihin liittyviä toimintoja vertaistutoroinnilta. Monet vastaajien eniten tarvitsemista vastausvaihtoehdoista

kuvasivat omaan alaan ja koulutukseen liittyvään niin sanotun hiljaisen tiedon siirtämistä aiemmin aloittaneilta uusille opiskelijoille. Lisäksi monet asiat ovat perusasioita, jotka ovat tärkeitä aikuisopiskelijoille ja joihin tarvitsee selkeyttä alun informaatiotulvan keskellä:

”Aloittaminen on ollut melkoista kaaosta ja olisi mukavaa kuulla miten muut ovat siitä suoriutuneet. Olisi kiva jutella myös kaikista käytännön asioista, ainakin AHOT’ien ym. korvaavuusasioiden tekemisestä, kun se on ollut vähän hukassa.”

Kyselyyn vastanneista suurin osa kokee tarvitsevänsä tutorointia vain opintojen alkuvaiheessa. Vuonna 2007 Jyväskylän ammattikorkeakoulun aikuisopiskelijoiden ohjauksesta tehdyssä tutkimuksesta ilmenee, että opiskelijat kaipaavat alkuun enemmän perehdytystä opiskeluasioihin sekä kertausta informaatiotulvan keskellä (Keralampi 2007, 85). Vertaistutoroinnilla voidaan tähän opiskelujen alkuun tuoda helpotusta aikuisopiskelijoiden tilanteeseen. Toisaalta korkeakoulujen tutoreiden mielestä tutorointia tulee kehittää pidempikestoiseksi, jatkumaan pidemmälle kuin ensimmäisiin viikkoihin (Skaniakos & Penttinen & Lairio 2011, 23).

Tutoroinnin muodot ammattikorkeakouluissa yleisimmin ovat vapaamuotoisia illanviettoja, ryhmäytymisleikkejä ja tutustumiskierroksia. Suosittuja ovat myös internetissä tapahtuva tutorointi, tutorin pitämät alustukset ja johtamat keskustelut. (Skaniakos ym 2011, 26.) Skaniakoksen, Penttisen ja Lairion tutkimuksen mukaan tutorit ovat järjestäneet erilaista toimintaa opiskelijoille. Heidän tutkimukseensa osallistuneiden tutorien keski-ikä on ollut 22 vuotta (Skaniakos ym 2011, 19). Aikuisopiskelijoiden tutoroinnin muodon toiveissa ja yleensäkin tutoroinnin sisällöissä näkyy se, että he ovat erilaisia kuin juuri aikuistumassa olevat nuoriso-opiskelijat.

Vastaajista noin neljännes (28 %) haluaisi toimia tulevaisuudessa vertaistutorina. Kyselyn mukaan opiskelijoita motivoisi toimimaan tutorina eniten itsensä kehittäminen, ohjauskokemuksen saaminen ja auttamisen halu. Skaniakoksen, Penttisen ja Lairion (2011, 19-20) tutkimuksesta ilmenee, että sosiaaliset puolet, toiminnan mielekkyys, tutoroinnin hyvä maine ja uuden oppiminen ovat tutoreita eniten motivoivia tekijöitä. Aikuisopiskelijoiden osalta sosiaaliset puolet eivät nousseet vahvasti esiin, kuin alle 29-vuotiailla, mutta uuden oppiminen on tärkeässä osassa tutorina motivoitumiseen kaiken ikäisillä aikuisopiskelijoilla.

8.1 Tutkimuksen kehittämisideat

Tutkimuksen tulosten myötä aloittaisin aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnin kehittämisen, koska sille on tarvetta. Aikuisopiskelijoiden tutoroinnissa tulee ottaa huomioon heidän erilaiset elämäntilanteensa ja erilaiset elämäkokemukset. Tämä on toisaalta hankalaa, mutta varmasti toisaalta antoisaa, mikäli tutoroitavalla ryhmällä syntyy luottamus toisiaan kohtaan ja he pystyvät toimimaan vertaisryhmänä. Voi myös pohtia, voisiko aloittaneen ryhmän jakaa niin, että ne opiskelijat, joilla on samantyyppiset tarpeet, ovat samassa ryhmässä vertaistutoroinnissa.

Tutoroinnin sisältö ja tarpeet tulee suunnitella aikuisopiskelijoiden tarpeen mukaan. Tiedon jakaminen ja opintojen alussa informaatiotulvan selvittäminen ovat tutorin tärkeimpiä tehtäviä, mutta myös yhteisöllisyyden lisääminen kuuluu tutorin tehtäviin. Aikuisopiskelijoiden kohdalla tutoroinnissa tulee huomioida esimerkiksi ohjaaminen opinnoissa, hyväksilukeminen ja opiskelutapojen löytäminen, sillä ne ovat aikuisopiskelijoille tärkeitä asioita ja niihin kaivataan tukea. Tutorin ei kuitenkaan tarvitse korvata ohjauksen ammattilaisia, vaan omien kokemusten jakamisella selviää pitkälle tutoroinnissa.

Aikuisopiskelijoiden vertaistutorointi on myös tehtävä kiinnostavaksi ja tarpeelliseksi aloittaville opiskelijoille. Kyselyssä jopa yli kolmasosa (37 %) vastaajista oli sitä mieltä, että tarvitsee melko vähän tai ei lainkaan vertaistutorointia. Vaarana on, että vertaistutorointia ei koeta hyödylliseksi ja sinne ei osallistuta, mikäli tutoroinnin sisällöt eivät palvele uutta aikuisopiskelijää ja se on silti pakollista. Myös tutoroinnin laajuus tulee miettiä sekä tutorien että tutoroitavien näkökulmasta. Suurin osa vastanneista tarvitsee mielestään tutorointia vain opintojen alkuun, mutta osa kaipaa sitä myös keskivaiheille ja koko opintojen ajan. Tutoroinnin organisointi koko opintojen ajalle on haasteellista, sillä aiemmin aloittaneet opiskelijat ehtivät valmistua ennen tutoroitavia. Lisäksi eri koulutusohjelmien erilaiset määrät lähiopetusta tuovat haasteensa tutorointiin: internetissä tapahtuva tutorointi voi tässä oiva lisä kasvokkain tapahtuvaan vertaistutorointiin.

Tutkimuksen mukaan innokkuutta tutorina toimimiseen on ja heille myös on tarvetta, joten nuoriso-opiskelijoiden tutoroinnista saatujen kokemusten kautta on hyvä lähteä kehittämään tätä. Vaihtoehtoina näen, että aikuisopiskelijoiden vertaistutortoiminta organisoidaan joko yhtenä osana koulutusalojen tutortiimejä tai sitten omana aikuisopiskelijoiden vertaistutorien tiiminä. Mikäli aikuisopiskelijoiden vertaistutortoiminta organisoitaisiin yhdessä koulutusalan nuoriso-opiskelijoiden kanssa, voisivat aikuisopiskelijoiden tutorit saada ideoita hyvin toimivilta nuoriso-opiskelijoiden vertaistutoreilta ja tehdä koulutusalan sisällä yhteistyötä. Toisaalta taas koulutusalan järjestöjen tutorvastaaville tulisi tässä vaihtoehdossa lisää yksi liikkuva osa, johon heidät tulisi perehdyttää. Mikäli eri koulutushjelmien aikuisopiskelijoiden tutoreista tapaisivat toisensa säännöllisesti, voisi heidän kesken syntyä ajatuksenvaihtoa aikuisopiskelijoiden tutortoiminnasta ja yhteistä toimintaa. Toisaalta aikuiskoulutuksen koulutusohjelmilla on niin erilaiset aikataulut, että yhteisen toiminnan organisointi voi olla haastavaa.

8.2 Hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyö on tehty juuri Jyväskylän ammattikorkeakoulu opiskelijakunta JAMKOlle ja aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnin kehittämisen näkökulmasta. Mielestäni tutkimuksen tulokset ovat kuitenkin hyödynnettävissä myös seuraaviin aloittaviin ryhmiin. Tulokset eivät välttämättä ole suoraan sovellettavissa muihin kuin tutkittujen alojen opiskelijoihin, mutta antavat kuitenkin suuntaa, mitä ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtavassa aikuiskoulutuksessa halutaan vertaistutoroinnilta. Tutkimuksen tulokset ovat yleistettävissä myös muihin ammattikorkeakouluihin, mutta tässä kannattaa ottaa huomioon nykyinen opetus ja toiminta, mikä voi olla erilaista kuin Jyväskylän ammattikorkeakoulussa.

Jatkona tälle tutkimukselle lähtisin tutkimaan, millaista vertaistukea opiskelijoilla tällä hetkellä on, sillä se auttaisi vertaistutorointia kehittämään opiskelijoiden tarvetta vastaavaksi. Lisäksi aikuisopiskelijoiden vertaistutorien näkökulmasta voisi tutkia, millaista tutorointia he pystyvät toteuttamaan, kun opetus ei ole yhtä säännöllistä kuin nuoriso-opiskelijoilla. Olisi myös mielenkiintoista tietää, miten paljon vertaistutorointi

ja -toiminta auttaa opintojen edistymisessä ja miten paljon vertaistutorointi vaikuttaa ammattikorkeakoulun yhteisöllisyyteen.

Minua jäi myös kiinnostamaan, johtuuko kuntoutuksenohjauksen ja -suunnittelun opiskelijoiden halu vahvistaa ammatti-identiteettiä siitä, etteivät he näe toisiaan kuin joka toinen kuukausi? Tai palvelujen tuottamisen ja johtamisen opiskelijoiden muita enemmän tarvitseman ajanhallinnan ja jaksamisen tuki siitä, että heillä on lähiopetusta viikottain kahtena päivänä? Miksi liiketalouden opiskelijat haluavat muita enemmän tutustumista, ryhmän yhteishengen luomista ja kampukseen tutustumista?

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 351/2003.

Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. 14.-15. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Tampere: Vastapaino.

Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Helsinki: Tammi.

Härkönen Pekka 2002. Opiskelijatutoroinnin käsikirja. Helsinki: Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijayhdistysten Liitto – SAMOK ry.

Isokorpi, Tia 2003. Ohjaus vuorovaikutuksena ammattikorkeakouluyhteisössä. Teoksessa Hannu Kotila (toim.) Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki: Edita, 111-128.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013a. Hakijan opas. Aikuiskoulutus. Viitattu 26.10.2013.

http://jamk.fi/download/38932_JAMK_hakijanopas_aikuiskoulutus_2013_kevyt.pdf

Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013b. Ohjaus 2013.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013c. Opiskelijatutorointi. Viitattu 15.11.2013.

https://asio.jamk.fi/pls/asio/asio_ectskuv1.kurssin_ks?

[ktun=ZZAJ0200&knro=&noclose=%20&lan=f](https://asio.jamk.fi/pls/asio/asio_ectskuv1.kurssin_ks?ktun=ZZAJ0200&knro=&noclose=%20&lan=f)

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2012a. Strategia 2013-2015.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2012b. Toimintasuunnitelma 2013.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013a. Koulutuslajärjestöt. Viitattu 26.10.2013.
<http://jamko.fi/fi/opiskelijakunta/Koulutuslajarjestot/>

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013b. Opiskelijakunta. Viitattu 26.10.2013. <http://jamko.fi/fi/opiskelijakunta/>

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013c. Tutor-organisaatio. Viitattu 26.10.2013. <http://jamko.fi/fi/tutorointi/tutor-organisaatio/>

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2013d. Tutorointi. Viitattu 26.10.2013. <http://jamko.fi/fi/tutorointi/>

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta 2013e. Vertaistutorointi. Viitattu 12.11.2013. <http://jamko.fi/fi/tutorointi/vertaistutorointi/>

Kananen, Jorma 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 111.

Keralampi, Irja 2007. Ammattikorkeakoulun aikuisopiskelun ohjaus. Kasvatustieteen laitos, Jyväskylän yliopisto. Pro gradu -tutkielma.

Kettunen, Heidi & Pulkkinen, Suvi & Saari, Juhani 2013. Ammattikorkeakoulujen aikuisopiskelijat. Helsinki: Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus.

Kettunen, Heidi & Villa, Tiia 2013. Opintojen eteneminen ja näkemykset alanvalinnasta. Teoksessa Juhani Saari & Heidi Kettunen (toim.) Opiskelijabarometri 2012. Helsinki: Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus, 29-36.

Kronqvist, Eeva-Liisa & Pulkkinen, Minna-Leena 2007. Kehityopsykologia – Matkalla muutokseen. 1. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Lähteinen-Kyykkä, Merja 2004. Uusien opiskelijoiden pienryhmätoiminnan opas. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiö. Viitattu 28.10.2013. http://www.yths.fi/filebank/376-Pienryhmaohjaajan_opas.pdf

Nurmi, Jari-Erik & Ahonen, Timo & Lyytinen, Heikki & Lyytinen, Paula & Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2009. Ihmisen psykologinen kehitys. 1.-4. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Nylund, Marianne 2005. Vertaisryhmät kokemusten ja tiedon jäsentäjinä. Teoksessa Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 195-213.

Opetushallitus 2013. Ammattikorkeakouluopinnot aikuisille. Viitattu 27.10.2013. www.koulutusnetti.fi/?path=ammattikorkeakoulututkinto

Penttinen, Leena & Skaniakos, Terhi & Valkonen, Leena & Plihtari, Elina 2011. Vertaisuus voimavarana opintopolulla: johdantoa kirjan teemoihin. Teoksessa Penttinen, Leena & Plihtari, Elina & Skaniakos, Terhi & Valkonen, Leena (toim.) Vertaisuus voimavarana ohjauksessa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 4-14.

Putkuri, Päivi 2009. Aikuisena opiskelemaan. Teoksessa Mervi Lähti & Päivi Putkuri (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan. Kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakoulusta. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulun julkaisu B:18.

Skaniakos, Terhi & Penttinen, Leena & Lairio, Marjatta 2011. Vertaistutorointi yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Teoksessa Penttinen, Leena & Plihtari, Elina & Skaniakos, Terhi & Valkonen, Leena (toim.) Vertaisuus voimavarana ohjauksessa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 17-28.

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto – SAMOK ry 2012.
Ohjaussuositukset.

Taskila, Veli-Matti 2009. Aikuisopiskelijana ammattikorkeakoulussa –
Opiskelijajärjestön näkökulma. Teoksessa Mervi Lätti & Päivi Putkuri (toim.)
Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan. Kokemuksia ja käytänteitä
ammattikorkeakoulusta. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Pohjois-Karjalan
Ammattikorkeakoulun julkaisuja B:18.

Virtanen, Anne 2007. Ammatillinen aikuiskoulutus: taustaa, kirjoja ja nykytilaa.
Teoksessa Kaija Collin & Susanna Paloniemi (toim.) Aikuiskasvatus tieteenä ja
toimintakenttänä. Jyväskylä: PS-kustannus, 93-123.

LIITTEET**Aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnin tarvekartoitus**

Olen yhteisöpedagogiopiskelija Humanistisen ammattikorkeakoulun Äänekosken kampukselta. Teen opinnäytetyötä Opiskelijakunta JAMKOLle selvittääkseni aikuisopiskelijoiden vertaistutoroinnin tarvetta, jotta sitä voitaisiin kehittää. Tällä hetkellä aikuisopiskelijoilla ei ole vertaistutorointia kaikissa koulutusohjelmissa. Vastaukset käsitellään anonyymisti.

Taustatiedot**1. Ikä? ***

- ☐ Alle 24 vuotta
- ☐ 25-29 vuotta
- ☐ 30-34 vuotta
- ☐ 35-39 vuotta
- ☐ 40-44 vuotta
- ☐ 45-49 vuotta
- ☐ Yli 50 vuotta
- ☐ En halua ilmoittaa

2. Sukupuoli? *

- ☐ Mies
- ☐ Nainen
- ☐ En halua ilmoittaa

3. Koulutusohjelma? *

- ☐ Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma
- ☐ Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma
- ☐ Liiketalouden koulutusohjelma

Vertaistutorointi

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto – SAMOK ry:n ohjaussuositukset (2012) määrittävät vertaistutoroinnin seuraavasti: Vertaistutorit ovat opiskelijoita, jotka ovat vapaaehtoisesti mukana uusien opiskelijoiden ohjaamisessa opinnoissa ja korkeakoulussa toimimisessa. Tutor on aiemmin aloittanut opiskelija, joka neuvoo, tukee ja ohjaa uutta opiskelijaa opiskeluun liittyvissä asioissa. Lisäksi vertaistutorit edistävät yhteishengen syntymistä ja he toimivat yhteistyössä henkilökunnan kanssa. Tutorilla on vaitiolovelvollisuus ja hänet on koulutettu tehtävänsä.

4. Onko aiemmissa opinnoissasi ollut vertaistutorointia? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Minulla ei ole aiempia opintoja

5. Miten tärkeäksi olet kokenut tutoroinnin aiemmissa opinnoissasi?

☐ Todella tärkeäksi	☐ Melko tärkeäksi	☐ En osaa sanoa	☐ Vähemmän tärkeäksi	☐ En lainkaan tärkeäksi

6. Oletko saanut nykyisen tutkintosi aikana vertaistukea muilta opiskelijoilta? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

7. Haluatko olla yhteydessä aiemmin aloittaneisiin saman alan opiskelijoihin? *

- ☐ Erittäin paljon
- ☐ Melko paljon
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Melko vähän
- ☐ En lainkaan

8. Tarvitsisitko mielestäsi järjestettyä vertaistukea, jota organisoisivat aiemmin aloittaneet opiskelijat, vertaistutorit? *

- ☐ Erittäin paljon
 ☐ Melko paljon
 ☐ En osaa sanoa
 ☐ Melko vähän
 ☐ En lainkaan

9. Miten paljon kaipaavat seuraavia toimintoja tutoropiskelijoiden järjestämänä? *

	Erittäin paljon	Melko paljon	En osaa sanoa	Melko vähän	En lainkaan
Aloittaneen ryhmän yhteishengen luominen	☐	☐	☐	☐	☐
Tutustuminen toisiin aikuisopiskelijoihin	☐	☐	☐	☐	☐
Yleistä tietoa opiskeluista	☐	☐	☐	☐	☐
Tietojärjestelmiin (esim. Elmo, Optima, Asio) tutustumista	☐	☐	☐	☐	☐
Tietoa vaihto-opiskelusta	☐	☐	☐	☐	☐
Tietoa harjoittelusta	☐	☐	☐	☐	☐
Tukea uravalintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatti-identiteetin vahvistaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kampukseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tutustumista opiskelupaikkakuntaan	☐	☐	☐	☐	☐

10. Miten paljon kaipaavat seuraavia toimintoja tutoropiskelijoiden järjestämänä? *

	Erittäin paljon	Melko paljon	En osaa sanoa	Melko vähän	En lainkaan
Opiskelun tavoitteiden hahmottaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Apua hyväksilukemisen ja AHOT:n hakemiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjaaminen opinnoissa (esim. apua kurssivalintoihin ja HOPSiin)	☐	☐	☐	☐	☐
Apua opiskelutapojen löytämisessä	☐	☐	☐	☐	☐
Aiemmin aloittaneiden opiskelijoiden kokemusten	☐	☐	☐	☐	☐

kuuleminen

Opiskelumotivaation kohottaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Myönteisen kuvan omasta itsestään vahvistaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tukea ajanhallintaan ja jaksamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedottaminen opiskeluun liittyvistä ajankohtaisista asioista	☐	☐	☐	☐	☐
Luottamuksellisia keskusteluita aiemmin aloittaneen opiskelijan kanssa	☐	☐	☐	☐	☐

11. Mitä muuta toimintaa kaipaavat tutoropiskelijan järjestämänä?

12. Perustele valintojasi. Miksi kaipaavat edellä mainittuja toimintoja tutoropiskelijoiden järjestämänä?

13. Miten paljon haluaisit seuraavia toimintoja vertaistutoroinnin aikana? *

	Erittäin paljon	Melko paljon	En osaa sanoa	Melko vähän	En lainkaan
Opintoja orientoivalle osuudelle opiskelijänäkökulmaa	☐	☐	☐	☐	☐
Internetissä tapahtuvaa vertaistoimintaa oman ryhmän kesken	☐	☐	☐	☐	☐
Alle 10 hengen ryhmässä keskustelua	☐	☐	☐	☐	☐
Illanviettoja	☐	☐	☐	☐	☐
Koko aloittaneen ryhmän kanssa yhteisiä	☐	☐	☐	☐	☐

luentoja vertaistutorin johdolla

Jotain
muuta, _____
mitä?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

14. Mihin asti luulet tarvitsevasi vertaistutorointia? *

- ☐ Opintojen alkuvaiheessa
- ☐ Opintojen puoliväliin
- ☐ Koko opintojen ajan

Aikuistutorina toimiminen

Näihin kysymyksiin vastaamisella ei sitoudu mihinkään ja myös nämä vastaukset käsitellään anonyymisti. Haluamme selvittää, miten saisimme motivoitua aikuisopiskelijat toimimaan vertaistutorina.

15. Haluaisitko toimia tutorina uusille opiskelijoille tulevaisuudessa? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

16. Mikä sinua motivoisi toimimaan tutorina uusille opiskelijoille?

*Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon. **

- ☐ Uusi kokemus
- ☐ Opintopisteet
- ☐ Auttamisen halu
- ☐ Uusiin ihmisiin tutustuminen
- ☐ Itsensä kehittäminen
- ☐ Ohjauskokemuksen saaminen
- ☐ Ei mikään
- ☐ Jokin muu, mikä? _____